

19.10.2020

**Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle;
kuuleminen tiistaina 20.10.2020 klo 12:15**

Asia: HE 155/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun muuttamisesta

KEHA-keskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia. Väliaikaisesti vuoden 2017 alusta lukien vuoden 2020 loppuun asti voimassa oleva säännös palkkatuen, starttirahan ja valtion virastolle tai laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamisen rahoittamista muutettaisiin toistaiseksi voimassa olevaksi. Rahoitusmallin tarkoituksena on ollut myös siirtää määrärahaa passiivisesta työttömyydestä aktiivipalveluihin.

Väliaikaisen säännöksen tavoitteena oli turvata palkkatukeen ja starttirahaan käytettävissä olevien määrärahojen riittävyys ja sitä kautta parantaa työttömien työnhakijoiden keskinäistä yhdenvertaisuutta suhteessa työllistämistukien käyttöön. Palkkatuen ja starttirahan niukkuus ei olekaan ollut väliaikaisen säännöksen aikana työllistämisen esteenä. Riittävä määräraha on myös mahdollistanut oikea-aikaisen ja yksilöllisen työllistämisen.

Määrärahan tarpeen kasvua on aiheutunut koronapandemian johdosta tehtyjen väliaikaisen starttirahan myöntämiseen tehdyn enimmäiskeston pidennyksen takia ja myös siksi, että starttirahaa voidaan maksaa myös sellaisilta päiviltä, joina starttirahansaaja ei voi koronavirusepidemiasta johtuen työskennellä yrityksessään.

Mikäli rahoitusmallista luovuttaisiin, olisi palkkatukityöllistettyjen ja starttirahalla yritystoiminnan aloittavien määrän ylläpitämiseksi osoitettava merkittävästi lisää mom. 32.30.51 määrärahaa. Työllisyysmäärärahan lisätarvetta voivat aiheuttaa myös ensi vuonna alkavat työllisyyden kuntakokeilut.

Rahoitusmalliin siirtyminen 2016-2017 edellytti merkittäviä muutoksia työ- ja elinkeinotoimistojen asiakastietojärjestelmään. Mikäli rahoitusmallista luovuttaisiin, jouduttaisiin tietojärjestelmiin tekemään muutoksia, joilla em. muutokset poistetaan, mikä puolestaan aiheuttaisi ei-toivottuja kustannuksia. TE-toimiston nykyinen asiakastietojärjestelmä tullaan lähiaikoina korvaamaan uudella, ja siksi siihen on enää

tehty vain välttämättömiä muutoksia. Rahoitusmallin vakinaistamisesta ei aiheudu muutoksia nykyiseen tietojärjestelmään.

Työllisyysmäärärahan sidontaseurantaan, jota tehdään kuukausittain ELY-keskuksissa, lisättiin vuoden 2017 alussa työttömyysetuusmäärärahan seuranta. Seurannan käytäntöjen ja ohjeistuksen määrittely sekä vastuuhenkilöiden koulutus vei aikansa, mutta nyt käytännöt ovat vakiintuneet. Rahoitusmallin vakinaistaminen ei aiheuta määrärahan seurantaan muutoksia, vaan seurantaa voidaan jatkaa totutulla tavalla.

Rahoitusmallin jatkaminen ei aiheuta muutoksia ELY-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen eikä KEHA-keskuksen käytäntöihin tai käytettäviin tietojärjestelmiin. Rahoitusmallin on koettu toimivan hyvin nykysäännösten mukaan myönnettävien palkkatukien ja starttirahojen rahoittamisessa. Mikäli palkkatukea koskevia säännöksiä muutetaan olennaisesti, tulee myös rahoitusmallin toimivuutta tarkastella uudelleen.

Palkkatuen uudistamisen yhteydessä on tarkoituksenmukaista tarkastella rahoitustapaa ja eri momenttivaihtoehtoja, kuten hallituksen esityksessä todetaankin.

Arviomäärärahaa (kuten työttömyysetuusmääräraha), josta vuoden lopussa jäljelle jäävä määräraha ei siirry seuraavalle vuodelle, on selkeää käyttää. On silti muistettava, että ne palkkatuki- ja starttirahapäätökset, jotka jatkuvat vuodenvaihteen yli, näkyvät uudessa määrärahassa heti vuoden alussa sidottuna määrärahana. Vain sitomaton on käytettävissä uusiin päätöksiin.

Momentilla 32.30.51, joka on 2 v. siirtomääräraha, edelliseltä vuodelta seuraavalle vuodelle siirtyvät määrärahat näkyvät omalla, siirtyneen määrärahan momentilla (josta osa on edellisen vuoden päätöksillä ja sopimuksilla sidottua, ja osa sitomatonta). Siirtomäärärahamentin sisäinen ristiinkäyttömahdollisuus sallii sen, että ELY-keskus/TE-toimisto voi joustavasti vastata toimintaympäristön erilaisiin muuttuviin tarpeisiin ilman merkittäviä rajoituksia.

Lausuntopalautteissa ollut ehdotus siirtymisestä kolmevuotiseen siirtomäärärahamenttiin aiheuttaisi haasteita sidontaseurannalle. Kolmivuotisuus aiheuttaisi sidontaperiaatteiden muutoksen myötä uusia haasteita sidontaseurannan teknisille ratkaisuille (esim. nykyisessä URAssa huomioituna kaksivuotisuus) ml. maksuperusteisten tilijaottelukohtien tilittämättömien huomioimista osana sidontaa. Momentilta 32.30.51 rahoitetaan myös työvoimakoulutus, jonka nykyinen rahoitusmalli myöntämisvaltuuden kanssa toisi omat haasteensa kolmivuotiseen siirtomäärärahaan. Palkkatukien lisäksi kunakin vuonna käytettävissä olevaa määrärahaa sitovat myös edellisenä vuonna tehdyt vuodenvaihteen yli ulottuvat hankinnat mm. valmennushankinnat ja myöntämisvaltuudella tehdyt työvoimakoulutushankinnat eli

Asiantuntijalausunto

vuoden alussa rahasta jo merkittävä osuus sidottuna ja uusiin päätöksiin jää niin siirtyneestä kuin uudestakin määrärahasta vain osa.

Rahoituksen kokoaminen erilliselle, omalle arviomäärärahamomentille on KEHA-keskuksen näkökulmasta ensisijainen toteuttamisvaihtoehto. Uuteen määrärahamomenttiin siirtyminen edellyttää huolellista talousarviovalmistelua sekä merkittäviä tietojärjestelmämuutoksia. Muutos olisi kannattavaa tehdä lähiaikoina ja sitoa se URA-järjestelmän tilalle tulevaan tietojärjestelmään, jolloin uudet päätökset ja määrärahaseuranta arviomäärärahana voitaisiin aloittaa ns. puhtaalta pöydältä.

KEHA-keskus toteaa, että esitetty muutos on tarpeellinen. Hakijoiden yhdenvertaisuuden ja hallinnon toimien ennustettavuuden näkökulmasta esitetty muutos on myös välttämätön.

Asiantuntija: Ritva Muhonen, kehittämisasiantuntija, KEHA-keskus

KEHA-keskuksen johtaja

Mikko Salmenoja

Kehittämisjohtaja

Vesa Jouppila

Tämä asiakirja KEHA/8446/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/8446/2020 har godkänts elektroniskt

Jouppila Vesa 19.10.2020 12:18

Salmenoja Mikko 19.10.2020 11:40